

Inleiding

Françoise De Boe

In naam van het Steunpunt Armoedebestrijding heet ik u welkom op deze studiedag over sociale bescherming en armoede.

Men benadrukt vaak dat het dankzij zijn sociaal beschermingssysteem is dat België, meer dan de andere lidstaten van de Europese Unie, de effecten van de crisis heeft weten te beperken. Dat is waar maar men stelt ook vast dat het systeem niet iedereen op dezelfde manier beschermt. Dit blijkt uit het zevende tweejaarlijkse Verslag van het Steunpunt, waarvan in het verlengde deze studiedag wordt georganiseerd.

Eén van de wettelijke opdrachten van het Steunpunt is om de effectiviteit van grondrechten, die door armoede op de proef worden gesteld, en de gelijke toegang tot deze rechten, te evalueren. De formele erkenning van een recht garandeert echter op geen enkele manier zijn uitvoering, wat in het bijzonder geldt voor mensen die in armoede en bestaansonzekerheid leven. Dat is ook zo voor het recht op sociale bescherming – op sociale zekerheid en op sociale bijstand – dat wordt vermeld in de verschillende internationale teksten waarvoor België zich heeft geëngageerd en in de Belgische Grondwet. De inschrijving van sociale bescherming in deze teksten betekent dat het als essentieel wordt beschouwd om een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Het samenwerkingsakkoord, ondertekend door alle regeringen en goedgekeurd door de parlementen, nu 15 jaar geleden, omschrijft de wettelijke opdrachten van het Steunpunt, waarbij ook expliciet sociale zekerheid wordt vermeld als "*prioritair [...] voor het behoud van de sociale samenhang en voor het voorkomen van bestaansonzekerheid, armoede, en sociale ongelijkheid en voor de menselijke emancipatie*".

Het versterken van de effectiviteit van de sociale bescherming is dus geen optioneel doel ; anders gezegd, men kan zich niet veroorloven te accepteren dat bepaalde personen onvoldoende beschermd zouden zijn. En nog in andere bewoordingen: een zelfde recht, geformaliseerd met dezelfde woorden, kan niet op een totaal andere manier geconcretiseerd worden naargelang het wordt uitgeoefend door bemiddelde mensen of door bestaansonzekere mensen.

Het is in dit perspectief dat we u voorstellen om vandaag mee na te denken. Dit is des te belangrijker gezien de sociale bescherming onder druk staat en dat de tendens bestaat om het vooral in economische termen te zien, als een economische kost.

Het is onmogelijk om alle vragen te behandelen die het onderwerp waren van de dialoog die aan de basis van het Verslag lag. Een dialoog, van bijna twee jaar lang, met talrijke actoren van heel verschillende oorsprong (verenigingen waar armen het woord nemen, sociale partners, ziekenfondsen, private en openbare diensten,

administraties, publieke instelling van sociale zekerheid, ...) en die aan de basis lag van het Verslag,

Het verslag is gestructureerd in vijf hoofdstukken:

- Sociale bescherming voor wie geen werk heeft: werkloosheidsverzekering, leefloon en faillissementsverzekering
- Sociale bescherming voor wie ziek is of een handicap heeft: gezondheidszorgen, uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid, sociale bijstand
- Sociale bescherming voor huidige en toekomstige gepensioneerden: pensioen en inkomensgarantie voor ouderen.
- Sociale bescherming voor kinderen en hun gezin (kinderbijslag)

Het eerste hoofdstuk gaat over transversale kwesties, over de verschillende thema's heen.

We hebben ervoor gekozen om de studiedag in 4 op te delen:

Het eerste panel zal een voorzet geven voor de uitwisseling over de transversale kwesties, het tweede panel behandelt het statuut van samenwonende en het derde panel de hervorming van de werkloosheidshervorming. Tot slot, zal er een uitwisseling zijn tussen de zaal en mensen die voor de studiediensten van de politieke partijen werken ; de werkwijze zal Chris De Nijs u uitleggen.

Naast de vaststellingen en de analyse van de redenen voor de onderbescherming van de meest bestaansonzekere mensen, formuleert het 7de tweejaarlijkse Verslag ook verschillende aanbevelingen. Deze worden ook voorgesteld in een memorandum dat het Steunpunt in functie van de verkiezingen aan de politieke partijen heeft doorgegeven. De studiedag is de gelegenheid om dit luik 'aanbevelingen' van het Verslag nog verder te verdiepen.

Nog een praktisch punt om af te sluiten: in de map die u aan de ingang meekreeg vindt u de teksten van de bijdragen van de deelnemers van het panel. Vanaf morgen zijn de teksten beschikbaar op de site van het Steunpunt. Op de tafel aan de ingang van de zaal zijn er nog andere teksten die de sprekers hebben doorgegeven maar die ruimer zijn dan hun specifieke interventie.

Ik wens u alvast een heel geslaagde studiedag.